

श्री.जयदिप डाकरे सर

श्री.प्रविण डाकरे सर

Subscribe

इयत्ता - सातवी (27 नोव्हेंबर) विषय - मराठी

Subscribe

पहाटे लवकर जाग आली. बाहेरच्या ओटीवर येऊन पाहातो तो दारात समुद्र! त्या अंधूक प्रकाशात कोळ्यांच्या चिमुकल्या होड्या मासेमारीला निघाल्या होत्या. ओटीपुढच्या अंगणात मी फिरायला सुरुवात

केली. फक्त देवळातला पहाटेचा चौघडा वाजत नव्हता, एरवी थेट गोवे. मी जनाची किंवा मनाची पर्वा न करता मुक्त आवाजात गायला सुरुवात केली— ‘प्रियेऽ पहा! रात्रीचा समय सरुनि येत उषःकाल हाऽऽ!’ अण्णा किल्लोस्करांनी गुर्लहोसूरच्या आसपास असलीच एखादी पहाट फुटताना पाहूनच ते गाणे लिहिले असावे. एखाद्या रम्य नाटकाची नांदी सुरू व्हावी तशी ती पहाट होती. पहाटेला स्वप्नांची परिसमाप्ती होते म्हणतात; पण बाली बेटातल्या त्या पहाटेने एका स्वप्नाची नांदी सुरू केली आणि चांगला आठवडाभर मी त्या बालीतल्या स्वप्नसृष्टीत वावरत होतो. असा सुंदर प्रदेश आणि इतकी अश्राप माणसे पुन्हा कधी पाहायला मिळणार? **वाचा व समजून घ्या.**

9 || समप्रमाण आणि व्यस्तप्रमाण

उदा. नगरपालिकेच्या शाळेतील विद्यार्थ्यांना मिळालेल्या वह्यांची संख्या खालील सारणीत दाखवली आहे.

मुले	15	12	10	5
वह्या	90	72	60	30

$$\frac{\text{मुलांची संख्या}}{\text{वह्यांची संख्या}} = \frac{15}{90} = \frac{12}{72} = \frac{10}{60} = \frac{5}{30} = \frac{1}{6}$$

म्हणजेच हे गुणोत्तर 1:6 असे स्थिर किंवा कायम (constant) आहे.

वरील दोन्ही उदाहरणांत असे दिसते की, व्यासांची संख्या वाढली तर वर्तुळातील भागांची संख्या वाढते. विद्यार्थ्यांची संख्या कमी झाली तर वह्यांची संख्या देखील कमी होते. व्यासांची संख्या व वर्तुळ भागांची संख्या या समप्रमाणात आहेत तसेच विद्यार्थी संख्या व वह्यांची संख्या समप्रमाणात आहेत.

उपक्रम : * मोटार सायकलमध्ये भरलेले पेट्रोल आणि तिने कापलेले अंतर हे समप्रमाणात असते का ? विचार करा.

* विज्ञानातील व दैनंदिन व्यवहारातील सम प्रमाणात बदलणाऱ्या संख्यांची उदाहरणे देता येतील का ? त्याची चर्चा करा.

वाचा व समजून घ्या .

gurumaili

Std - Seventh Sub - Maths (Semi)

9 || Direct Proportion and Inverse Proportion

Example The number of notebooks that the students of a Government School received is shown in the table below.

Children	15	12	10	5
Notebooks	90	72	60	30

$$\frac{\text{Number of children}}{\text{Number of notebooks}} = \frac{15}{90} = \frac{12}{72} = \frac{10}{60} = \frac{5}{30} = \frac{1}{6}$$

In other words, the ratio 1:6 remains the same or constant.

In the examples above, we see that when the number of diameters increases the number of divisions also increases. As the number of children decreases the number of notebooks also falls. The number of diameters and the number of divisions are in direct proportion as are the number of students and the number of notebooks.

Activity : * Think : Are the amount of petrol filled in a motorcycle and the distance travelled by it, in direct proportion ?
* Discuss : Can you give examples from science or everyday life, of quantities that vary in direct proportion ?

understand.

gurumaili

4. Activity :

Form groups of 6 to 8. List the favourite songs/poems of all group members. Make a long list by putting together all lists prepared by the different groups. You may choose songs or poems from any language. Now describe your favourite songs with the help of the labels given below. Note that you can select more than one label for a poem.

For example, 'The Duck and the Kangaroo' by Edward Lear is a funny poem as well as a narrative poem.

- patriotic song
- lullaby
- romantic song
- funny song/poem
- title song
- prayer
- ballad
- nature poem
- sad song/poem
- jingle
- inspirational song
- marching song
- welcome song
- song for a special occasion
- narrative poem
- folk song
- nursery rhyme
- religious song.

- Translate the labels into your mother tongue.

solve.

इयत्ता - सातवी विषय - इतिहास व नागरिकशास्त्र

७. स्वराज्याचा कारभार

व्यापार व उद्योग : व्यापारवृद्धीशिवाय राज्य भरभराटीस येत नाही हे महाराजांनी ओळखले होते. व्यापार्यांमुळे नवीन नवीन व गरजेच्या वस्तू राज्यात येतात. वस्तूंची मुबलकता वाढते. व्यापार वाढतो. संपत्तीत भर पडते. 'साहुकार म्हणजे राज्याची व राजश्रीची शोभा' हे आज्ञापत्रातील वर्णन महाराजांचा व्यापार्यांकडे पाहण्याचा नेमका दृष्टिकोन स्पष्ट करणारे आहे. 'साहुकार' या शब्दाचा 'व्यापारी' असा अर्थ आहे.

स्वराज्यातील उद्योगांना संरक्षण देण्याचे महाराजांचे धोरण होते. याचे उत्तम उदाहरण म्हणजे मिठाचा उद्योग होय. त्यांनी कोकणातील मीठ उद्योगाला संरक्षण दिले. त्या वेळी पोर्तुगिजांच्या ताब्यातील प्रदेशातून स्वराज्यात मिठाची आयात मोठ्या प्रमाणात होत असे. त्यामुळे कोकणातील स्थानिक मिठाच्या विक्रीवर प्रतिकूल परिणाम होतो, हे ध्यानात घेऊन महाराजांनी पोर्तुगिजांच्या प्रदेशातून स्वराज्यात येणाऱ्या मिठावर मोठी जकात बसवली. पोर्तुगिजांकडून येणारे मीठ महाग होऊन त्याच्या आयातीत घट व्हावी आणि स्थानिक मिठाची विक्री वाढावी, हा यामागचा हेतू होता.

वरील उताऱ्यावर प्रश्न तयार करा.

६. नैसर्गिक प्रदेश

भौगोलिक स्पष्टीकरण

पृथ्वीवर वेगवेगळ्या भागांत भूस्वरूपे, हवामान, मृदा यांच्यात भिन्नता आढळते. ही भिन्नता प्रामुख्याने त्या-त्या भागांत उपलब्ध सूर्यप्रकाश आणि पाणी यांच्यावर अवलंबून असते. सूर्यप्रकाश व पाणी यांची उपलब्धता विषुववृत्त ते ध्रुवापर्यंत बदलत जाते. याबाबतचा अभ्यास मागील इयत्तांमध्ये केला आहे. भूस्वरूपे, हवामान, मृदा या तीन घटकांतील बदलांचा प्रभाव वनस्पती, प्राणी व मानवी जीवन यांच्यावर पडत असल्यामुळे जैवविविधतेत बदल होतो.

पृथ्वीवर वेगवेगळ्या खंडांत विशिष्ट अक्षवृत्तांच्या

दरम्यान हवामान, वनस्पती व प्राणिजीवन यांत साधर्म्य आढळते. अभ्यासाच्या दृष्टीने हवामान, वनस्पती व प्राणी यांमध्ये आढळणाऱ्या साधर्म्यामुळे काही प्रदेशांचा वेगळेपणा प्रकर्षाने लक्षात येतो. हे प्रदेश नैसर्गिक घटकांवर अवलंबून असल्याने त्यांना नैसर्गिक प्रदेश म्हणतात. अशा प्रदेशांतील नैसर्गिक पर्यावरणाचा मानवासह सर्व सजीव सृष्टीवर परिणाम झालेला आढळतो. पृथ्वीवरील भूप्रदेश या नैसर्गिक प्रदेशात विभागला जातो. पाठातील तक्त्यांच्या व नकाशाच्या आधारे त्याची माहिती करून घेऊया.

वाचा समजून घ्या.

10. आपत्ती व्यवस्थापन

जगात विविध प्रदेशांत तीव्र दुष्काळ पडून त्यात प्राणहानी झाल्याच्या नोंदी आहेत. आशिया हा जगातील प्रमुख दुष्काळग्रस्त खंड ठरला आहे. बहुतांश दुष्काळ अवर्षणप्रवण व पूरग्रस्त प्रदेशांत पडलेले आहेत. जगात जे भीषण दुष्काळ पडले त्यांत भारत व चीनमधील दुष्काळ प्रमुख आहेत.

आपण दुष्काळाला जबाबदार आहोत का ?

1. पर्जन्यमान आणि लोकसंख्या यांचा समतोल बिघडल्याने पाण्याचा तुटवडा वाढत आहे.
2. हरितक्रांतीमुळे अन्नधान्य उत्पादनात प्रचंड वाढ झाली असली तरी रासायनिक खते, जंतुनाशके, तणनाशके यांच्या वापरामुळे पर्यावरणाचे संतुलन नष्ट झाले आहे.
3. अमर्याद पाणी उपसा करणे.
4. जमिनीची धूप होणे.
5. पाण्याचा गैरवापर करणे.

वाचा व समजून घ्या.

Std – Seventh Sub – General Science (Semi)

10. Disaster Management

There are records of loss of life caused by severe famines in various parts of the world. Asia has turned out to be the most famine affected continent of the world. A majority of the famines occurred in drought prone and flood affected regions. Among the most dreadful famines that have occurred in the world, are the famines that affected India and China.

Are we responsible for famine?

1. Water shortage is increasing as the balance between rainfall and population is disturbed.

2. Though there has been a very high rise in the production of foodgrains as a result of the green revolution, the balance of the environment has been lost due to use of chemical fertilizers, pesticides and weedicides.

3. Unlimited lifting of water.

4. Erosion of land.

5. Misuse of water.

understand.

इयत्ता – सातवीं

विषय – हिंदी

● पढ़ो और गाओ :

२. बेटी युग

-आनंद विश्वास

जन्म : जुलाई १९४९, शिकोहाबाद (उ.प्र.) **रचनाएँ :** मिटने वाली रात नहीं, पर कटी पाँखी, देवम, गरमागरम थपेड़े लू के, बहादुर बेटी

परिचय : आनंद विश्वास जी अंधविश्वास और मुश्किलों के ताप से पिघलते जीवन के प्रति विद्रोही स्वर रखने वाले कवि हैं।

प्रस्तुत कविता के माध्यम से कवि ने बेटियों की शिक्षा, महत्त्व के साथ-साथ उनकी आत्मनिर्भरता, प्रगति को प्रतिपादित किया है।

अध्ययन कौशल

अपने विद्यालय के पाँचवीं से आठवीं तक की कक्षाओं में पढ़ रहे छात्र और छात्राओं की संख्या संयुक्त स्तंभालेख द्वारा दर्शाओ।

गणित सातवीं कक्षा पृ. ५१-५२

नानी वाली कथा-कहानी, अब भी जग में लगे सुहानी ।
बेटी युग के नए दौर की, आओ लिख लें नई कहानी ।

बेटी युग में बेटा-बेटी,
सभी पढ़ेंगे, सभी बढ़ेंगे ।
फौलादी ले नेक इरादे,
खुद अपना इतिहास गढ़ेंगे ।

देश पढ़ेगा, देश बढ़ेगा, दौड़ेगी अब तरुण जवानी ।
नानी वाली कथा-कहानी, अब भी जग में लगे सुहानी ।

बेटा शिक्षित आधी शिक्षा,
दोनों शिक्षित पूरी शिक्षा ।
हमने सोचा, मनन करो तुम,
सोचो-समझो, करो समीक्षा ।

सारा जग शिक्षामय करना, हमने सोचा, मन में ठानी ।
नानी वाली कथा-कहानी, अब भी जग में लगे सुहानी ।

- कविता का आदर्श पाठ प्रस्तुत करके विद्यार्थियों से सस्वर पाठ कराएँ । गुट चर्चा एवं प्रश्नोत्तर के माध्यम से कविता में आए प्रमुख भावों को स्पष्ट करें और उनकी सूची बनवाएँ । 'लड़का-लड़की एक समान' विषय पर आठ से दस वाक्य लिखने के लिए प्रेरित करें ।

कविता सस्वर पाठ करो ।

इयत्ता सातवी - मराठी

महिना - नोव्हेंबर ते डिसेंबर

ऑनलाईन टेस्ट अपडेट होत आहेत.

11. बाली बेट

लवकरच

12. सलाम नमस्ते

लवकरच

13. अनामवीरा

लवकरच

14. कवितेची ओळख

लवकरच

इयत्ता सातवी - इतिहास

महिना - नोव्हेंबर ते डिसेंबर

7. स्वराज्याचा कारभार

लवकरच

8. आदर्श राज्यकर्ता

लवकरच

9. मराठ्यांचा स्वातंत्र्यसंग्राम

लवकरच

इयत्ता सातवी - नागरिकशास्त्र

महिना - नोव्हेंबर ते डिसेंबर

4. मुलभूत हक्क भाग 1

लवकरच

इतर टेस्ट लवकरच अपडेट होतील.

